

Gunnar Lindstedt

Protokoll
2006-03-09

Sammanträde nr 32 med Programrådet för fordonsforskning

Tid: Torsdagen den 9 mars 2006.

Plats: VINNOVA, Stockholm

Närv: Svenåke Berglie, Fordons Komponent Gruppen AB
Per-Olof Boström, AB Volvo
Lars-Gustaf Hauptmann, Volvo Personvagnar AB
Olle Hådell, Vägverket
Hasse Johansson, Scania CV AB
Thomas Korsfeldt, Statens Energimyndighet
Gunnar Kinbom, Saab Automobile AB
Anders Lewald, Statens Energimyndighet
Anders G. Lindberg, Scania CV AB
Eva Lindencrona, VINNOVA
Gunnar Lindstedt, VINNOVA, sekreterare
Lennart Lübeck, ordförande
Håkan Löfgren, Volvo Personvagnar AB
Henry Mellgren, Fordons Komponent Gruppen AB
Tommy Persson, Volvo Personvagnar AB
Lars-Göran Rosengren, Volvo Teknisk Utveckling AB, delvis
Stephen Wallman, BIL Sweden

Inbj: Torbjörn Biding, Vägverket, under § 8
Catharina Sojde, VINNOVA, under § 3
Bengt Wennerstein, Näringsdepartementet, under § 5

§ 1. Inledning.

Ordföranden hälsade de närvarande välkomna till programrådets trettioandra sammanträde.

§ 2. Dagordningen.

Den utsända dagordningen godkändes.

§ 3. Principfrågor kring avtal om forsknings-samarbete mellan industri och högskola.

Catharina Sojde, verksamhetsjurist på VINNOVA, informerade om arbetet som nu pågår med att ta fram nya modellavtal för VINN Excellence Center och

Institute Excellence Center i vilka även IPR-frågor kommer att beaktas. Referensgrupper har bildats för vardera området. I referensgruppen för VINN Excellence Center är fordonsindustrin representerade av Dick Andersson, Scania. Avtalsförslag kommer att presenteras på ett öppet seminarium i mars. Därefter är förhoppningen att avtalsförslagen ska kunna användas som mallar när nya avtal ska tecknas mellan intressenterna för de olika centrumbildningarna.

§ 4. Den aktuella forskningspolitiken.

Olle Hådemell informerade om att Vägverkets övergripande kunskaps- och innovationsstrategi fastställdes i oktober 2005. Den finns beskriven i skriften Förnyelse av vägtransportsektorn med kunskaps och innovationsprocessen i centrum. I övrigt gäller Vägverkets FUD-program fram till 2013. Noterades att Vägverket är en förhållandevis liten forskningsfinansiär med en årlig forskningsbudget på 250 miljoner kronor. Mer information om Vägverkets forskningsverksamhet finns på www.vagverket.se

Eva Lindencrona informerade om ansökningsprocessen kring nya VINN Excellence Center. För närvarande bearbetas ett 80-tal ansökning varav ett 20-tal kommer att få finansiering. Satsningen på VINN Excellence Center upptar ca 15 % av VINNOVAs totala budget. Utöver detta kommer VINNOVA att delfinansiera ett säkerhetscentrum i Göteborg med 27 miljoner kronor över tre år. En pågående utlysning är Forska & Väx som vänder sig till små och medelstora företag vilka kan få stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt. Hon informerade även om att EU/FoU-rådet har inlemmats i VINNOVA från och med årsskiftet och att ambitionen nu är att integrera deras verksamhet med VINNOVAs övriga verksamhet. Mer information om VINNOVAs forskningsverksamhet finns på www.vinnova.se

Thomas Korsfeldt och Anders Lewald informerade om att energipropositionen troligen kommer i slutet av mars. Vidare pågår arbeten med att ta fram underlag för sex olika fokusrapporter där energiforskningsprogrammet kommer att inriktas på sex olika temaområden där ett ska behandla transportsektorn. Noterades att insatser för att ta fram storskaliga försöksanläggningar kräver ny finansiering utöver myndighetens ramanslag. De informerade även om att Energimyndigheten arbetar för att få kansliet för en Technology Plattform inom EUs 7:e ramprogram. Energimyndigheten är även aktiv inom Eranet där ett antal länder planerar en gemensam utlysning inom småskalig förbränning. Som ett annat tänkbart område för EU-samarbete nämndes energieffektiva fordon. Mer information om Energimyndighetens forskningsverksamhet finns på www.stem.se

Stephen Wallman tog upp frågor kring den akademiska friheten som bl a kan resultera i att färdigutbildade akademiker saknar arbetsmarknad efter avslutade studier och refererade till bifogade tidningsartikel.

§ 5. Information om branschsamtal mellan regeringen och fordonsindustrin.

Bengt Wennerstein, Näringsdepartementet, informerade om branschsamtal mellan regeringen och industrin. Samtal med fordonsindustrin avslutades i oktober och har nu resulterat i att ett dialogforum under ledning av statssekreterare Sven-Eric Söder har tillsatts. Staten kommer att avsätta en miljard kronor till åtgärder som föreslås i de olika branschsamtal där bland annat en treårig fortsättning på Gröna Bilen programmet har utlovats. De ekonomiska ramarna för programmet kommer troligen att fastställas i vårens budgetproposition. Regeringen ska vidare tillsätta en förhandlingsman som får i uppdrag att utreda hur den fordonstekniska forskningen ska utformas efter 2008.

§ 6. Framtida svensk fordonsforskning.

PFF uppdrog vid sitt förra sammanträde åt beredningsgruppen att ta fram en uppdragsbeskrivning för en analys där olika problemställningar kring den framtida svenska fordonsforskningen skulle belyses. Beredningsgruppen har tills vidare bordlagt frågan med hänvisning till det arbete som kommer att utföras i anslutning till ovan nämnda verksamhet. Förhandlingsmannen kommer troligen att utses av regeringen i slutet av mars varefter PFF och dess parter på olika sätt kommer att bli engagerade i arbetet med att ta fram en strategi för den framtida fordonsforskningen.

§ 7. Gröna Bilen 2 programmet

PFF har genom ett enhälligt beslut per capsulam åtagit sig ansvaret för att genomföra Gröna Bilen 2 programmet under förutsättning att programmet regleras i avtal mellan staten och fordonsindustrin. PFF har lämnat in ett förslag till avtal för Gröna Bilen 2 programmet till Näringsdepartementet. De ekonomiska ramarna för programmet kommer troligen att fastställas i vårens budgetproposition. Ansökningar har börjat tas in till programmet där besluten villkoras med att anslag ges under förutsättning att staten kommer att tillskjuta erforderliga medel.

§ 8 Pågående forskningsprogram

EMFO

Olle Håddell meddelades att EMFO-programmet löper planenligt. Hela programanslaget kommer att in-tecknas under året.

IVSS

Torbjörn Biding informerade om läget för IVSS-programmet. Hittills har anslag beviljats till ett 30-tal projekt som omsluter drygt 420 miljoner kronor. Programmet kommer att medverka vid en internationell ITS-konferens i London i höst med ett svenskt inslag som behandlar nedsatt körförmåga.

PROGRAMRÅDET FÖR FORDONSFORSKNING

PFF noterade att Vägverket har meddelat att utbetalningarna i programmet kommer att utsträckas att omfatta även 2009 och 2010. PFF beslöt att för sin del godkänna detta förfarande och att överenskommelsen om programmet i och med detta inte behöver omförhandlas. Vid kommande redovisningar av medelstilledningen i programmet ska klart anges att förlängningen endast avser en utsträckning i tiden av betalningar inom den avtalade anslagsramen.

Eftersom ISA medverkar i programmet för att öka utländska investeringar på området i Sverige efterlyste Svenåke Berglie en lista på hur utfallet har blivit.

Fordonsforskningsprogrammet

Meddelades att fordonsforskningsprogrammet löper planenligt och att hela anslagsramen troligen kommer att intecknas under året.

Samverkansprogrammet

Meddelades att hela anslagsramen till Samverkansprogrammet är intecknad av beslut och kommande kanslikostnader.

MERA- och VICT-programmen

En skriftlig lägesrapport från MERA- och VICT-programmen som skickats ut innan sammanträdet visar att de två programmen löper planenligt.

§ 9. Nästa sammanträde

Nästa sammanträde med programrådet äger rum

torsdagen den 19 oktober 2006 kl 09.30 - 13.00.

på VINNOVA i Stockholm.

Vid protokollet

Gunnar Lindstedt

Akademisk frihet sänker Sverige

Svenska universitet och högskolor saknar inte pengar, de saknar nationell styrning, strategi och deadlines. Ett stort omstruktureringsarbete behöver göras, bland annat bör vissa universitet/högskolor få huvudrollen och styra forskningen, andra göras till filialer, skriver Thomas Nordström.

Det kommer att fordras en topstyrning av hela denna sektor, för att få till stånd en rejäl kraftsamling och uppräckning - vi ligger resultatmässigt långt efter internationellt. I nobelpristagarkretsar, framförallt i USA, undrar man varför Sverige halkar efter.

Vi sätter, med rätta, stort hopp till denna sektor i samhället, men det fordras stora förändringar framöver för att vi ska komma upp i världsklass.

Först måste en nationell strategi slås fast som visar vad och var vi ska satsa, vilken struktur som ska gälla vad avser antal lärosäten och vilken nationell organisation som ska gälla. Dessutom behöver vi besluta hur styrelsestorlek och - sammansättning ska vara, hur nytta för samhället genom kvalificerad integration av teori och praktik ska kunna skapas, vilka ekonomiska nyckeltal som ska gälla, samt vilket kvalitetssystem som ska införas.

Svenska universitet och högskolor lever fortfarande i hög grad isolerat ifrån samhällets behov av nyttig forskning, dock finns det lysande undantag som till exempel Karolinska Institutet.

Varje universitet tillåts forska inom vad man vill, den s.k. akademiska friheten, och följdriktigt har vi ett oerhört splittrat forskningssystem.

Vi vet att det inte skapas några nya jobb i Sverige och det är alltså en myt att universitet och högskolor klarar den så kallade tredje uppgiften att skapa nya företag och nya jobb. Istället produceras en arbetslöshet bland akademiker, som inte läst relevanta ämnen. Idag är 76 000 akademiker arbetslösa och så mycket som två tredjedelar har inte det jobb som deras utbildning var avsedd för.

Varje år omsätter denna sektor ca 44 miljarder och det finns all anledning att tro att 25-30% används till framförallt indirekta kostnader.

På de flesta lärosäten, liksom övrig offentlig verksamhet, är minst 25% administrativ personal - sammantaget blir den operativa tiden alltför liten.

Hur är det möjligt att Scania, Volvo, Ericsson, Ikea och Sandvik, för att nämna en handfull företag, håller världsklass när våra universitet och högskolor inte klarar av det? Jo, de har en genomtänkt strategi som de håller sig till. Hur skulle det se ut om man på Scania tillät någon tillverka mopeder, någon annan gräsklippare, en tredje brödrostar?

Vi saknar universitet och högskolor i världsklass då Sverige som nation saknar en klar och genomtänkt strategi för vad vi ska bli bäst på. Idag smetar staten ut 44 miljarder årligen utan att kräva leverans och utan en genomtänkt nationell strategi.

Statens forskning skiljer sig från industrins forskning - en utan strategi och utan deadline och en med strategi och med deadline. Strategi och deadline får som konsekvens ett genomtänkt resursutnyttjande för att skapa tydlig nytta, detta sker inom industrin.

En stark regering med en visionär utbildningsminister måste lägga fast en genomtänkt strategi för den högre forskningen och utbildningen - en strategi som tar fasta på världsklass inom några få områden om 10- 15 år - medicin och teknik ska prioriteras.

En ny forsknings- och utbildningsstruktur måste skapas, där maximalt fem lärosäten får huvudrollen, medan övriga blir filialer och/eller dotterhögskolor till dessa fem.

Samtidigt ska en del högskolor ägna sig åt utbildning enbart, men där hålla världsklass såväl pedagogiskt som innehållsligt.

En "koncernchef"/forskningskansler håller ihop strukturen, tillsammans med rektorerna för de fem elituniversiteten, sannolikt Lund, Göteborg, Stockholm, Uppsala och Umeå. Tillsammans bildar dessa rektorer en ledningsgrupp för landets forskning och håller hårt och konsekvent i den framtagna

strategin. Kanske är det följande sex områden som ska prioriteras de närmaste åren:

- * Medicin och bioteknik
- * Energiteknik
- * Kommunikationsteknik
- * Transportteknik
- * Boendeteknik
- * "Leisure" och livskvalitet

Ett svårt och krävande omstruktureringsarbete måste genomföras, där resultatet blir mer pengar till de prioriterade områdena och mindre pengar, kanske inga alls, till de lägre prioriterade.

Syftet är att skapa framtidens samhälle, med nya lösningar som bland annat blir affärsidéer i globalt framgångsrika företag - där detta århundradets nya jobb ska skapas.

Vi behöver en fast hand över den svenska universitets- och högskolevärlden, där statsministern måste ta ledningen. Sverige kan då återigen visa världen nya möjligheter och visioner för det goda livet.

Thomas Nordström
Fil Dr, fd chef för Institutet
för Verkstadsteknisk Forskning